

VOLVIURE EN
#CATALUNYALLIBERTAT

IMPRESINDIBLES

Carme Cunillera. SALT

“Soc optimista perquè hem fet un procés preciós”

Psicòloga clínica de 55 anys, és la coordinadora de l'ANC a Salt des de fa uns tres anys. L'any passat van afrontar “amb molta il·lusió” el gran repte de ser la seu gironina de la Diada.

Sempre ha estat independentista?

Oh, i tant! Ho he viscut a casa. El meu pare era de la Lleva del Biberó i explicava coses de la guerra i de la República... Sempre ho he estat...

I es va fer de l'ANC de seguida?

Sí, sí. O sigui, ja vam començar amb les consultes. Jo tenia moltes ganes de fer alguna cosa, i em vaig trobar que a Salt hi havia una colla de gent, com la família Burch, la Marta Guillaumes i el Xavier Vilar-dell, que ja estaven treballant en consultes, i m'hi vaig afegir. Després, quan va haver-hi la constitució de l'ANC, sempre he estat dins la junta de Salt.

Com veu la situació actual? És dels optimistes?

Jo soc superoptimista, perquè hem fet un procés preciós. Per mi tot el procés és una revolució pacífica i perdurable, perquè fa molts anys que hi treballem i s'ha anat mantenint. L'única cosa que em pre-

Carme Cunillera, a la seu de l'ANC de Salt ■ J. SABATER

ocupa és que hi hagi gent demòcrata, partits d'esquerres catalans, que ens demanen que respectem la legalitat vigent; però, una revolució pacífica, què és, si no transgredir per trencar l'*statu quo*? Soc optimista però ens cal aquesta gent.

Hi haurà referèndum l'1 d'octubre?

Això segur. No en tinc cap dubte.

I serà vinculant? No serà un nou 9-N?

No, ja l'hem fet, el 9-N. Jo confio molt en els partits que hi ha al govern. Crec que estan sent honestos, que estan treballant molt.

En aquest tram final, serà també important la feina de la gent a peu de carrer?

I tant que sí! Hem d'estar tots alerta, no sabem què pot passar i hem d'estar amatents i disponibles per defensar la democràcia.

Què creu que pot arribar a fer l'Estat espanyol?

Ni idea. Fan cada cosa que és al·lucinant! Suposo que ens pressionaran com ara, fent por a la gent. Per ara el que no han fet és il·lusionar ningú. Millor per a nosaltres. No descarto que ho facin com a Escòcia, a l'últim moment, quan ja vegin que va de debò.

Lurdes Artigas

Centenari de la mort del president de la Mancomunitat

Enquadrant una llegenda

REFERENT • Reivindicat per Pujol, Mas i posicions oposades, Prat de la Riba ha quedat com un mite auri del catalanisme **PERFIL** • Un llibre en desmunta tòpics, com que estigués lliure del càlcul polític o morís per una malaltia contreta a la presó

Anna Ballbona
BARCELONA

En la seva primera campanya per aspirar a la presidència de la Generalitat, Jordi Pujol va declarar que li agradaria portar a la institució “la síntesi del patriotisme tens i ardent de Macià i l'esperit de construcció sintètica d'un país de Prat de la Riba”. Trenta-quatre anys després, a mitjan de desembre del 2012, a l'expresident Mas, en un esmorzar a Madrid, li van demanar per quin president de la Generalitat voldria passar a la història. Ell va respondre que voldria ser una combinació de Prat de la Riba i de Macià: del primer va dir admirar-ne la “claredat en la construcció de Catalunya”, malgrat els “pocs instruments” que tenia. Fita del pujolisme i lloc comú dels convergents, Prat de la Riba també ha fet de “Sant Cristo Gros” –per dir-ho en paraules de l'historiador Joan Esculies– tret a desfilars per Mas i el PDeCAT ja en ple procés independentista.

Què ho fa que Prat de la Riba hagi pogut ser utilitzat segons el gust de catalanistes i independentistes de tall molt divers però també d'espanyolistes? “L'obra de Prat ha passat per diverses fases i relectures. Cada període i cada lector l'ha girat com un mitjà, com més li ha convingut”, explica Esculies al llibre *A la recerca de Prat de la Riba* (Pòrtic). Mogut per l'estranyesa davant “tot el que s'ha anat explicant” sobre el primer president de la Mancomunitat, ha volgut fer un llibre per “desmitificar i acabar de perfilar el personatge”. No hi busquin, doncs, una biografia típica, sinó que hi trobaran una capsa de sorpreses sobre les facetes més desconegudes de Prat, amb algunes mostres de “política comparada” que evidencien un gest que ha estat recurrent en tot l'espectre polític: seleccionar “unes frases de Prat per tal d'encaixar-lo en el moment polític actual de Catalunya”.

Al contrari del que sovint s'ha pintat, Prat “no va ser important a les Bases de Manresa” (una ponència per a una Constitució Regional Catalana, el 1892). Amb 21 anys, en va ser el secretari, però només “callava i escoltava”. “I si no callava, el feien callar les patums que dirigien l'operació”, com ara el dramaturg Àngel Guimerà, l'advocat Verdaguier i Callís o l'historiador Josep Coroleu, amb qui Prat va bregar per desbancar-los del timó del catalanisme. Quan, dos anys després, va

Una imatge característica d'Enric Prat de la Riba, primer president de la Mancomunitat ■ ARXIU

guanyar un concurs amb l'obra *Compendi de la Doctrina Catalana* i va saber que s'havia imposat a un dels seus rivals polítics –encara que de la mateixa ideologia– va celebrar-ho remarcant-ho i fent-ho saber als Carné. Els Carné eren la família que l'havia acollit a Barcelona, quan hi va anar a estudiar, i amb la qual havia tingut una relació molt més estreta que amb els pares. La reacció davant aquesta fotesa demostra una altra qüestió que pot sorprendre del llibre: l'ambició polí-

Prat és un “grimpador” i un agitador propagandístic, que “vol pujar i dir-hi la seva”, afirma Joan Esculies

tica de Prat. Lluny d'anar amb el liri a la mà o de ser el simple gestor benefactor de la Mancomunitat que va fer escoles i biblioteques, Esculies el dibuixa com “un grimpador” –dit sense sentit pejoratiu– que desplegarà tot el manual de pràctiques habituals per tenir influència i poder: “assaltar les corporacions” i fer-se membre d'entitats com l'Ateneu Barcelonès o el Col·legi d'Advocats, escriure a la premsa i fer feina d'agitació, amb conferències, accions i textos. A la Mancomunitat també demostrarà les seves arts polítiques, en saber eliminar l'oposició.

Era una mena de “setciències” a qui una tendència malaltissa, fins i

tot hipocondríaca, i el rebuig primerenc d'una noia havien acabat de convertir en una “rata de biblioteca”. “Prat i companyia són joves, volen pujar i dir-hi la seva; són molt conscients que fent propaganda, amb articles sortits de mare, a Madrid es posen nerviosos. Saben jugar amb aquesta publicitat.” I també amb “l'ambigüitat o flexibilitat” dels termes, assenyala Esculies.

Un bona mostra d'això és *La nacionalitat catalana*, el seu llibre referencial, del 1906. És “un text propagandístic fet “a partir de materials diversos en una feina d'urgència” de cara a unes eleccions. El seu èxit rau en el fet que “és molt entenedor, tothom se'l pot llegir” i manté l’“atemporalitat” perquè deixa de banda “l'estructuració institucional”. Prat hi planteja un nacionalisme de tall “culturalista”, basat en la llengua, no restringit al catolicisme (tot i ser un devot de Montserrat) i amb un Estat català que es federi amb l'espanyol. El seu mirall és l'imperi austrohongarès, on els catalans serien els hongaresos. “Era potent per l'època plantejar un govern per a Catalunya, per bé que és una reivindicació del catalanisme des de finals del segle XIX, ja comença amb Almirall; Prat la simplifica molt, i no la pensa només ell.”

I el seu paper com a president de la Mancomunitat? “Al voltant de la Mancomunitat falta més investigació crítica. Passa el mateix que amb la guerra civil. A la guerra hi ha molts llibres, des que comença fins als Fets de Maig, però pocs a partir del 1937.” Així, precisa Esculies, “del 1914 al 1917 –els anys de Prat al capdavant de la Mancomunitat– sembla que es faci tot, i que del 17 al 23, quan mana el Puig i Cadafalch, ja tot estigui embastat”. A banda, afegeix una altra puntualització: “El govern de la Mancomunitat no té ni un Parlament ni un únic pressupost”, perquè les quatre diputacions no s'uneixen en un pressupost únic. Però en aquell moment Prat ja és un personatge públic “amb molta tirada”, que mor, “com Macià, en el moment oportú”, abans les coses no s'emboliquin. No mor d'una malaltia contreta a la presó sinó d'una malaltia autoimmunitària (el seu pas alguns dies a la presó, sent director de *La Veu de Catalunya*, engrandeix el mite). Prat ja no veurà, per exemple, com l'altre gran dirigent polític de la Lliga, Francesc Cambó, entra al govern espanyol. El seu enterrament és una mostra multitudinària de dol col·lectiu. ■